

Alexander Qa'le
annetatud sõnalt Joh. Qa'le
Heimtalile, 24. nov. 1932.

HEIMTALI VALLA

6-KL. ALGKOOLI

UUE MAJA
ÕNNISTAMISE
AKTUSE

KAVA JA LAULUD

PÜHAPÄEVAL, 20. NOV. 1932. A.

1) Vaimulik õnnistamisetalitus

Peab Paistu kirikuõp. M. Vaher

Viisil: Edasi, Edasi! P. 323.

Koduorg, Koduorg Iluga nüüd ehi end! Kauneim päev Sull' kätte jõudnud, Minevik kurb — maetud. Koduteele Kalev sõudnud, Alata võid elu täitsa uut, Koduorg, Koduorg!

Eesti vaim, Eesti vaim, Virgu vanas vapras väes! Sinu noorus — tütre, pojad — Hariduse võimsas väes Maha jätnud end'sed kodad, Kooliruum neil uus ning avar käes. Eesti vaim, Eesti vaim!

Meie kool, meie kool, Uues kodus ühine! Käsi käes, õlg õla kõrval Astu aatetalgule Koitki uus ju taevaserval Leegitseb ning kerkib kõrgele, Meie kool, meie kool!

Jeesu vaim, Jeesu vaim, Lehvi kooliruumides, Sinu sügav aateilu Kujundagu noorte meelt, Pühitsegu koolielu, Andes rammu värsket ülevelt. Jeesu vaim, Jeesu vaim!

Joh. Oja.

Õp. M. Vaher'i õnnistamise kõne.

Viisil: Nüüd olen mina põhja leidnud. P. 138.

Oh Issand tule õnnistama Neid ruume koduks koolile, Neid tule templiks pühendama, Kus noorus küpseb elule. Önn, uues kodus õilmitse. Önn, hingest hinge helise!

Oh rahvas, küll Su päikest varjas. Must, rõhuv piksepilve rünk, Su õilsad püüded karmilt surmas. Pikk orjöö — su saatust, sünk. Nüüd kevadvõlul Eesti ilm, Täis hõiskeid suu, täis sära silm.

Küll peeti kütkeis rahva vaimu Ja maeti tema vabadust, Nüüd priius hõiskab võidulaulu Enam kui sajast noorest suust. Nüüd kooli kroonib ilupärg, Ta lastel käes uus elujärg.

Joh. Oja.

Suvi läind, Käes sügis sume, Lõuna rändand linnu-
parv, Kõikjal tundub koltund jume. Vaikind väljul karja-
sarv. Loodus leinab suveilu, Süda aimab sügisvilu.

Teedel liikvel lastehulgad, Jala, vankreil ruttavad:
Õpilaste rõõmsad salgad Uude majja kolivad. Ei neid
keela vihm ei vilu, Tõtvad — hinges suveilu.

Koduorg nüüd kogub parve, Rajab sihti, mis on uus,
Kalev puhund sõjasarve, Pääsnud kütkeist vabadus.
Tulevik on laste kätes, Taevariik neil südames.

Suure lossi avar süli Avand enda lastele, Alata
võib vaimuküli, Külvimehed, rutake, Seemendage vaimu-
väljad Seemnel hää, et võrsuks viljad!

Joh Oja.

- 2) Aktuse avasõna .. Koolijuh. J. Veldeman
- 3) Koolimaja saamise
loost Vallavanem A. Larm
- 4) Esinemisi koolinõunikelt, maaval. haridus-
osakonna juhatajalt, seltside esindajatelt ja
tervitusi
- 5) Õpilaste esinemisi ja lastekoori laule
- 6) Lõppsõna

.....

Lühike ülevaade kooli oludest.

(J. Veldeman)

Ajaratas veereb ja pöörab kärmesti lehti riikide ja rahvaste
ajaraamatus. Lendavad mööda aastad ja aastasajad. Ühed inim-
põlvad kaovad ja nende asemele võrsuvad teised. Ühes nendega
muutuvad ka elutingimused, eluviisid, kultuur, maailmavaade j. n. e.

Pruugib meil vaid heita pilku tagasi 700 aastat. Siis oli meie maal olukord äärmiselt ebaõiglane: meie esivanemad pidid orjamaa paruneid ilma magamata ja poolteed näljas halastamatu kupja kepi all. Ei olnud neil inimvarjudel rõõmu ega rahu. Pää norus väsimusest rühkisid nad hommikust õhtuni. Nii möödusid nädalad. Pühapäeviti ja laupäeva õhtuti koguneti siis kokku, et olla õmameskel, et vahetada mõtteid, teinekord naeratadagi ja leelotada, kaasitada, väljendada laulus oma rõõmu ja muret (rahvalaulude tekkimine). Parunid aga, meie esivanemate kurnajad, ehtasid meie esivanemate higi ja verega omale losse, valides nende asukohiks looduslikult ilusaid maastikke, parke j. n. e. Säälsid lõbutseti, sõodi ja joodi, pekseti tallide juures orje ja piinati neid lossikeldreis. Kuid surutud eestlasi-orjes tekkis tahe heita õlult orjake, saada ise oma isandaiks, teha tööd endale, maitsta oma töövilja. See vabaduselõke hõõgus, hõõgus ja viimaks mitmekordsete sumbutuste ja tallamiste järele löi siiski leegitsema ja lõomas takistamatult. Heideti õlult orjus. Taganesid mustad varjud. Rõõmsaiks läksid inimpalged. Eesti mees ja eesti naine löid omale kodud, vabanesisid rõhujast. Neis ärkas ka rahvustunne, mistõttu loodi iseseisev Eesti Vabariik.

Selle loomisel tuli tuua palju verd isamaa altarile. Tuhanded vaprad eesti pojad varisesid manalasse. Nende verega niisutatud mullal elame meie. Müts maha nende ees! Au langenuile!

Noores vabariigis asuti kiirelt ülesehitamise tööle nii majanduslikult kui ka kultuuriliselt. On püütud tõsta koolide kultuuri, luua paremaid võimalusi töötamiseks, muretseda avaramaid ruume ja kohasemaid õpperaamatuid.

Ka Heimtali koolielus on pöördud uus lehekülg. Endiseis viletsais ruumes töötamine oli rusuv ja mõjus tervishoidlikust seisukohast noorsoole. Juba aastat kümme tagasi kerkis üles küsimus nõuda koolimajaks Heimtali härrastemaja. 1921. a. oleks olnud see juba saamisel, kuid viivitamine otsustamisel riisus need lootused. Sõdurid paigutati lossi. Viimaks lahkusid needki säält, aga siis veeretati teele ette mitmesuguseid takistusi: küll invaliidide kodu asutamise, kodumajapidamiskooli sisseseadmise kavatsust j. n. e. Õeldi juba kõrgemalt poolt vallavalitsusele ära, et ei maksa enam paluda seda maja.

Selle tagajärjel muutiski vallavolikogu meelt ja asus tegema ettevalmistusi uue maja ehitamiseks vana koolimaja juurde. Lasti teha ehitusplaan ja osteti ning valmistati isegi ehitusmaterjal. Kuid olude muutumisega Heimtali härrastemaja suhtes otsustati võtta ette veel viimne rünnak tänavu suvel. See andiski tagajärgi. Põllutööministri Kõatri reis Heimtalisse oli plussiks valla palvele. Minister vaatas üle härrastemaja kui ka vana koolimaja. Kugi asjale vastu tõotas riigimõisade ülemvalitseja, siiski valla delegatsiooni teiskordne reis päälinna suutis võita takistused ja tulemuseks oli lepingu sõlmimine, mille järele härrastemaja anti vallale rendile 12 a. kooli sissepaigutamiseks,

Nüüd õpivad siin vabade eestlaste lapsed kus enne valitsesid mõisnikud. Täna ajame ka siit välja endised vaimud ja pühitseme selle hoone koolimajaks.